

lang bedoelen. Indien zoowel ter eener als ter anderzijde alleen het voordeel van eigen groep of eigen organisatie gezocht, en het geestelijk motief op zij gedrongen wordt, kunnen de vereenigingen op sociaal terrein veel onrust verwekken, en medewerken dat degenen, wier toenadering tot elkaar een eisch der tijden is, hoe langer hoe verder van elkander verwijderd raken.

Echter, dat ligt niet aan de vakbeweging op zichzelf. Daarvan mag de organisatie als organisatie geen verwijt gemaakt worden, maar van dat euveld draagt of de leiding de schuld, of moet de oorzaak hierin gezocht, dat men den christelijken koers teveel verlaat, en in het materialistische zog zich laat meeslepen.

Doch daarover straks nader.

Nu houdt ons een andere vraag bezig.

Deze vraag: hebben de sociale organisaties niet veel vragen en begeerten opgewekt, die men vroeger niet kende, toen de werkmans tevreden was met hetgeen den patroon goeddacht hem uit te betalen? Wij ontkennen dit niet, doch is deze ontwaking verkeerd geweest? Was de vrede op maatschappelijk terrein niet dikwerf de gelaten stilte van hen, die ja wel zwegen, maar wier ziel schreeide tot God over 't onrecht van het verkorte loon, dat hun werd aangedaan? Bestond de tevredenheid niet menigmaal in het zich onderworpen schikken in toestanden, waarin men, omdat men en financieel en numeriek de mindere was, geen verandering kon teweegbrengen? Mochten deze toestanden bestendig, en kon deze valsche vrede gehandhaafd worden?

Immers neen!

Ook in dit opzicht geldt het „wee den gerusten“, en dan moeten wij God danken, dat Hij ook ons volk uit die rust van velerlei onrecht heeft opgeschrikt, en tot die „opstanding“ der arbeidersbeweging, en met name de christelijke heeft willen gebruiken.

Hierin zie ik een vrucht van onze christelijke sociale actie, en een patroon, die naar recht en gerechtigheid streeft zal zich hierover niet beklagen. Hij is trouwens voor de organisatie zijner arbeiders niet bang. Hij erkent, indien hij al, als christen in den mensch den beeldtrager Gods cert, dat degenen, die voor hem arbeiden, hun rechten en met anderen samen hun gemeenschappelijke belangen hebben, en hij billijkt het volkomen, dat zij de handen ineens slaan om elkaar te steunen in den socialen strijd. Zulk een beweging, mits in goede banen geleid, bevordert zelfs den socialen vrede. Wanneer ieder der arbeiders op zichzelf blijft staan, en elk zijn eigen eischen doet gelden, is er bijna geen overleg mogelijk, en kan er bij deze geschillen van arbitrage moeilijk sprake zijn, maar is er een organisatie, dan kan de patroon met onderhandelen, en bereikt hij door die gemeenschap den enkeling, die niet alleen voor zijn individueel belang opkomt, maar met de anderen sociaal meeleeft.

Schuilt dan in de vakbeweging geen enkel gevaar? Zeker wel, en we zouden het toejuichen als zij niet noodig was, en met haar de patroonsorganisaties konden verdwijnen. Iedere vereeniging op sociaal terrein getuigt van den onvrede, die in deze wereld heerscht, en van het onrecht, dat gepleegd wordt, en de toestanden moesten zóó zijn, dat elke werkgever aan zijn werklieden ten volle gaf wat recht was, zoodat er geen sociale actie noodig was, en alle arbeiders zóó getrouw en met arbeidsvreugde hun taak verrichtten, dat er niets te klagen viel.

Zoo moest het zijn!

Kenden we maar de patriarchale verhouding tusschen Boaz en zijn maaiers!... maar zoo is het niet. Van dat ideaal zijn we ver en ver verwijderd. In de sociale verhoudingen schittert niet de glans van den vrede, maar donkert de schaduw van de disharmonie, en... nu zijn er organisaties noodig. Ze komen als vanzelf op. Wij kunnen ze om nog iets te bereiken niet missen, en ja, als men zich aan weerszijden vereenigt, dan is er gevaar, dat deze twee groepen scherp tegenover elkaar komen te staan, en de meeningen botsen.

Daarom moeten onze sociale organisaties zoo voorzichtig zijn, en zich voor alle dingen kanten tegen het streven van het socialisme. Neen, haar is de oorzaak der verwarring niet te wijten, maar zij kunnen wel, zij het dan onbewust, mee doen om den onvrede te... verscherpen. Indien zij, wat we niet hopen, het geestelijke uit het oog verliezen en zich laten verleiden om mee te zingen in „het koor van velerlei begeerten“, werken zij schadelijk en verloochenen zij haar christelijk karakter. Alleen wanneer zij haar weg naar 's Heeren Wet en Getuigenis richten en eerst vragen naar Zijn koninkrijk en gerechtigheid, zullen zij tot een zegen zijn.

Daarom is de taak van haar leiders moeilijk.

Den rechten weg te wijzen is niet gemakkelijk. Dien te vinden is nog moeilijker, en in plaats van uit de hoogte op deze sociale actie neer te zien, zullen wij allen haar steunen, en met haar medewerken tot redding en behoud van het maatschappelijk leven. Patroons- en werkliedenorganisaties, industrieelen en vakvereenigingen moeten elkander veel meer ontmoeten, en dan is er op de vraag: waarmede zullen deze in de verwarring

onzer dagen haar pad zuiver houden? voor beide slechts één antwoord: als zij dat houden naar Gods Woord.

Geschiedt dat?

Kan onze christelijke vakactie in de praktijk den toets doorstaan? Rust de critiek, die in onze dagen geoeft wordt, op goeden grond?

Daarover een volgende maal.

K. D.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

J. W. GUNNING. †

Hij is maar 36 jaar geworden.

Met rijke gaven was hij van zijn God versierd, gaven van hoofd en hart. Met zijn scherp verstand doorzag hij de dingen; hij kende de menschen, en wist altijd de noodige krachten aan zich te verbinden; daarbij was hij doortastend in zijn handelen; met volle energie wierp hij zich op de kwesties, hij vatte aan en zette door en volhardde tot het einde. En bij dit alles had hij een hart, zoo ruim, en warm, een gemoed zoo teeder en godvruchtig, als maar zelden bij een man van zulke groote gaven gevonden wordt.

En nu is hij maar 36 jaar geworden. In enkele minuten tijds was dat zoo heerlijke leven afgesneden.

Oorspronkelijk wenkte hem als doel het ingenieurschap; daarom studeerde hij aan de Technische Hoogeschool te Delft. En zijn doel werd bereikt. Zijn ideaal was dit evenwel niet. De zending had al spoedig de volle liefde van zijn hart. En wel dat deel van den arbeid, dat de Engelschen Home Base hebben genoemd, dus het werk achter de vuurlinie, de bearbeiding van de gemeente Gods, om haar in staat te stellen haar roeping te volbrengen. Hij begreep de noodzakelijkheid van het opvoeden der kerk tot haar taak; daarom moest kennis van dit werk Gods haar worden bijgebracht.

Zoo werd de Zendingstudie-Raad geboren, die in het moederland leiding moet geven aan deze opvoeding; allerwegen werden zendingstudie-kringen gevormd; zendingstudie-boeken werden samengesteld en uitgegeven met de bijpassende leidraden; en met name te Lunteren werden de jaarlijkse zendingstudie-conferenties gehouden, twee, drie en meerdere achter elkaar. En van dit alles was J. W. Gunning de drijfkracht, de ziel.

Dat andere arbeid ook nog zijn aandacht vroeg, spreekt bij zulk een werkzaam geest vanzelf. Zoo ijverde hij voor een nieuwe school te Utrecht, was hij lid van het college van diakenen enz. En op alles, wat hem werd toevertrouwd, wierp hij zich met kracht.

Voor al de Herv. Zending verliest noemeloos veel in hem. Hij was, zooals wij menschen zeggen, onmisbaar. Dit reeds stemt ons weemoedig. Wij woenen met de weenenden; het verlies der zendingsgenootschappen is ook ons verlies.

Uit het voorgaande blijkt echter, dat hij ook de zendingstudie in onze kringen heeft bevorderd. Steeds was hij erop uit samenwerking op dit terrein tot stand te brengen tusschen Gereformeerden. Her vormden en Lutherschen. Hij kende dan geen onderscheid. Zijn werken was niet voor een bepaalde kerk, maar voor het Koninkrijk Gods.

Hoe het nu verder gaan moet, ook met de samenwerking? Gunning had het volle vertrouwen van de Gereformeerden. Hij zou alles doen om te voorkomen, dat er door het eenzijdig optreden van een spreker wrijving ontstond. Soms, een enkele maal, werd wel eens door iemand een minder vriendelijke toon tegen de Gereformeerden aangeslagen; maar daar had Gunning veel verdriet van, en hij rustte niet, voordat de steen des aanstoots was weggenomen. Op hem was toepasselijk het woord van Jezus: „Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden“.

Zijn plotseling heengaan kon wel eens droeve gevolgen hebben voor deze samenwerking. Moge echter zijn nagedachtenis ook hierin tot zegening zijn, dat aan beide zijden worde in het oog gehouden het ideaal, dat Gunning nastreefde, om elkander te waardeeren en lief te hebben, en zoo saam te arbeiden aan de opvoeding van 's Heeren volk tot een zendingsvolk.

De Vader aller vertroosting is zij de zwaar beproefde weduwe en haar kleine kinderen genadig. En Hij ontferme zich ook over de zwaar bezochte zendingssactie. Wij weten wel, dat menschen niet onmisbaar zijn, zelfs de voortreffelijke Jan Willem Gunning niet; maar zij nemen zooveel mee in het graf, en laten ons als verweesd achter.

Sta dan als met letters van vuur het woord van onzen Heiland ons diep in het hart gedrukt: „Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld“.

J. D. WIELENGA.

PERS-SCHOUW.

Hemelvaart.

Zij vroegen, waarom ik naar boven tuur,
Daar 'k U, een stipje, zag verdwijnen,
Ik dacht, Gij zoudt de wolk doorschijnen,
Als een fel vuur.

En toen 'hân stiller licht beneden kwam,
Heeft 't langs mijn oogen niet geblonken.
Ik stond in aandacht weggeloken...
Toen zag 'k hun witte vlam.

Nu weet ik, dat Gij zit ten troon
En van mij spreekt bij Uwen Vader.
O, wat komt nu mijn hart Hem nader!
Mijn broeder is Zijn Zoon!

Want nu ik deel heb aan Uw bloed,
Uw dood, Uw leven,
Nu kan Hij U niets geven,
Dat Gij niet met mij deelen moet.

Wat deert mij dan de korte dag,
Dat Gij zijt weggenomen?
Zij zeggen, dat Gij weer zult komen,
Zooals 'k U zag.

't Is maar een weinig donkerheid,
'k Zie reeds der wolken randen
Van goud en zilver branden,
Wij Gij er achter zijt.

Straks, plotseling, rijst Uw gezicht,
En ik zal met U blinken,
Mij overzinken,
De stroomvloed van Uw licht.

Aldus Willem de Mérode in het Christelijk-letterkundig tijdschrift „Opgang“, dat zich voorspoedig ontwikkelt.

Bekeering van allen?

Steeds werken er nog secten ook onder onze menschen, die de bekeering van allen in uitzicht stellen. „De Waarheidsvriend“ herinnert:

Iemand vraagt ons, of Jesaja 11:9 zegt, dat tenslotte alle menschen bekeerd zullen worden: want de aarde zal vol van kennis des Heeren zijn, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken. Die vrager meent, dat ook gereformeerde dominé's daar wel eens aanleiding toe geven, om deze gedachten te koesteren.

Wij willen hiervan dit zeggen: Jesaja is een profet; een ziener; iemand die met een eeuwigheidsoog de dingen mag zien, door den Heere daartoe geroepen, afgezonderd, gezalfd, bekwaam gemaakt. Bij eeuwigheidslicht ziet hij de dingen veel verder en veel heerlijker dan de gewone mensch. Hij ziet Bethlehem, hij ziet Golgotha; 't is of hij er bij staat om te aanschouwen alles wat er gebeurt en zóó teekent hij ons dan de dingen. Zoo ziet hij ook het eind aller dingen, en hij ziet het Rijk des vredes; waar de wolf met het lam verkeert; hij ziet den nieuwen hemel en de nieuwe aarde, waarop gerechtigheid wonen zal en hij ziet dan de eindoverwinning van het Sion Gods in Jezus Christus; hij ziet, dat God zal zijn alles in allen.

Heel Sion zal dus zalig worden; het Sion van de Oude en het Sion van de Nieuwe Bedeeing; heel het geestelijk Israël dat door den Heiligen Geest Gode geheiligd is; de 144000, zijnde de duizend (het volle getal) uit de 12 stammen des Ouden Verbonds en de duizend (het volle getal) uit de 12 stammen van het Nieuwe Verbond.

Wat heerlijk verschoot voor degenen die God vreezen. Gods Raad zal volvoerd, Zijn werk volkomen zijn. Temidden van het heden, dat zoo donker is, moet die heerlijke toekomst des Heeren Gods kinderen wenken en bemoedigen.

Maar die niet in Christus zijn of in Hem niet hun schuldovernemenden Borg leeren kennen, moeten het hooren, dat Hij Zijn haten zal verstrooien en Zijne vijanden zal uitwerpen in de buitenste duisternis. Art. 37 van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis geeft daarvan nader bericht in aansluiting aan Gods Woord. Lees dat artikel maar (en al de artikelen van onze belijdenis; ze zijn zoo duidelijk, zoo mooi!)

Catechisatieverzuim.

Over deze kwaal in ons kerkelijk leven schrijft Dr Dijk in de „Geref. Kb. voor 's-Gravenhage“:

Mag ik hier eens enkele dingen noemen, die waarlijk verbetering behoeven? In de eerste plaats dit, dat dikwerf de catechisatie wijken moet voor andere belangen. De jongens moeten naar een ambachtsschool, of naar een vakcursus, of naar een handelscursus, en de meisjes hebben ook allerlei lessen, die op zichzelf uitnemend zijn, maar... de catechisatie komt pas in de tweede plaats. Eerst denkt men om het maatschappelijke, en dan om het geestelijke. Eerst wordt gezorgd voor een goede positie, en als er dan tijd is, krijgt ook het onderwijs in de waarheid Gods nog een beurt, en... zoo speelt men met de eeuwige belangen. Wat haat het den mensch, zoo hij de geheele wereld wint, en lijdt schade aan zijn ziel? Waarom wordt het onderricht in de belijdenis zoo dikwerf achtergesteld bij onderricht in teekenen en typen, in boekhouden en handelscorrespondentie? En die vragen gelden ook het bezoek ter catechisatie. Dat kan en moet veel getrouwer zijn. Doch men blijft om de minste reden weg. Ik sta wel eens verbaasd over de menigte van oorzaken en verontschuldgingen, die gebruikt worden om het verzuim goed te praten. Jongens moeten veel overwerken, of hebben een vergadering, of worden door studie verhinderd, of kunnen uit de zaak niet gemist worden, en meisjes moeten boodschappen doen, of thuis oppassen, of hebben ook al last van studiedrukke, en zoo zou ik kunnen doorgaan. Voegt men daarbij allerlei uitvoeringen en concerten en feestavonden, die vaak op Maandag of Dinsdagavond vallen, en... men heeft een heele lijst van „wettige“ oorzaken, die aanwezigheid onmogelijk maken. Nu spreek ik natuurlijk in 't algemeen. Er doen zich telkens individuele gevallen voor; waarin absentie

noodzakelijk is, en ik denk er niet aan, om daarop aanmerkingen te maken. Doch over het algemeen, wordt te spoedig de reden „wettig” geoordeeld, en de catechisatie lichtvaardig verzuimd. Hierin moet verandering komen, met het catechetisch onderwijs moet meer ernst gemaakt worden, en de ouders hebben hun medewerking te verleenen, dat de kinderen alle gelegenheid ontvangen om getrouw te gaan. En is het dan te veel eischend, wanneer wij vriendelijk verzoeken, dat bij verhindering even bericht wordt gezonden, en of de ouders ook toezicht willen houden op het leeren van onze belijdenis?

Het nieuwste snuffje.

De H. Bakker komt in de „Gereformeerde Kerk” met deze mededeeling en beschouwing:

Men moet maar in Noord-Holland benoorden het D komen om de nieuwste snuffjes op godsdienstig gebied! Wanneer de menschen zich niet radikaal van iedere kerk, van allen godsdienst hebben afgekeerd (en dat is met een groot deel van het Protestantische deel het geval; denk maar eens aan de typeering, die Nicolaas Beets in zijn Camera Obscura van den Noord-Hollandschen boer gegeven heeft), dan staat men daar bloot voor allerlei religieuze malligheden.

Ik lees bijv. in de „Alkmaarsche Courant”, dat een zeker predikant (naar ik meen een Lutherische) naar aanleiding van Maria Boodschap gesproken heeft over Christus en Maria als zonnfiguren in een rede, die getiteld was: „de Eeredienst van de Zon”. Daarbij heeft hij natuurwetenschappelijke hypothesen omtrent zonne-energie uit onzen tijd tepas gebracht; alsook: „den oorsprong onzer Christelijke geloofsvoorstellingen uit oude, mystiekheidensche gezelschappen”. Hoezeer ook het een zoowel als het ander naar de studeerlamp riekte, moet het toch erg stichtelijk geweest zijn. De symbolische gong, zacht doorklinkend met 3 maal 3 slagen, opende den dienst „in den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes”. Bovendien ontvingen kwartet, solozang en koor de juiste plaats in deze godsdienstoefening. Ja, het was stichtelijk en schoon!

Dat is nu een voorganger in een Christelijke kerk. Maar die blijkbaar van zijn Christelijke belijdenis ook zelfs het laatste greintje is kwijtgeraakt en nu toch moet voortgaan met prediken en catechiseren en een gemeente leiden.

Arme kerel!

Zoo groeit er uit dezen beklagenswaardigen dominee, die krachtens zijn ambt, gedwongen is nog elken Zondag den maaltijd aan te richten met een ledige broodkorf, een geestelijke potsenmaker of, moet ik zeggen, een vuuraanbidder. Maria zegt hem niets; Christus is hem niets. Zoo belandt dan deze Christen-theoloog langs de stations van verschillende moderne hypothesen (die eerst nog hun wezenlijkheid moeten bewijzen) bij den eeredienst van de Zon.

Arme gemeente!

Vegetarisme.

Grooten opgang maakt dit niet. Toch hoort men telkens weer van menschen, die onder Buddistische invloeden geraken en tot de konsekwentie van het vegetarisme komen. Wanneer men om gezondheidsredenen zich aan alle dierlijk voedsel speent, valt hiertegen natuurlijk niets in te brengen. Wel tegen het vegetarisme als beginsel. In dat opzicht heeft „De Waarheidsvriend” gelijk:

Het vegetarisme d.i. die richting in onze dagen, die het eten van vleeschspijzen veroordeelt, veraschuw, als zonde brandmerkt en verplicht tot het met plantaardige spijzen zich voeden, ziet over 't hoofd, dat we nu niet meer leven in den paradijstoestand en nog niet gekomen zijn in den nieuwen toekomststaat. Terug te grijpen naar den paradijstoestand, die achter ligt of vooruit te grijpen naar den paradijstoestand, die vóór ons ligt, is beide dwaas en verkeerd en geeft groote verwarring.

Denk ook maar aan het socialisme. Met de zonde, met de werkelijkheid wordt niet gerekend. Men wil zich, bewust of onbewust, niet bukken onder den tegenwoordigen toestand en onder de ordeningen die God voor den tegenwoordigen toestand stelt. Men ziet des menschen toestand verkeerd en men wil zich niet eenvoudig schikken naar Gods Woord.

De Vrije Zaterdagmiddag.

De Kroniekschrijver van „De Ster” houdt het volgende pleidooi voor het behoud van den vrijen Zaterdagmiddag.

De vrije Zaterdagmiddag alzo, blijft.

Zelfs de zwakke poging, om hem facultatief te stellen en ten minste de mogelijkheid te openen, om des Zaterdag te werken als andere dagen, stuitte in de Tweede Kamer op groot verzet en het desbetreffend voorstel viel dan ook, zonder dat het ook maar eenige kans had gemaakt!

Naar mijn bescheiden meening terecht.

En 't deed mij goed, dat zoowel uit de a.r. als uit de e.h. partij sterke drang kwam tot behoud van wat bezig is een nationale gewoonte te worden.

Zeker, — er wordt misbruik van gemaakt...

Maar, ellieve! welk een misbruik wordt er niet van den Dag des Heeren gemaakt, en wie denkt er avel over om, afgezien nu van het goddelijk gebod, om de Zondagerust te gaan afschaffen?

Misschien is de vrije middag direct wat overdreven streng ingevoerd, dat laat ik er nu buiten.

Maar hij sloot zich aan bij de zeden des volks.

's Zaterdag, ook vroeger, hield men eer op.

In 't dorp, waar 'k als jongen woonde, waren de meeste valide mannen van 's Maandagsmorgens vroeg „buitenaan” aan 't werk; — maar 's Zaterdag na den middag bracht boot en trein ze „aan den dijk”

en zoo tegen vierem trokken ze al, uit alle hoeken, gewassen en geschoren, met 'r Zondags goed en melkwhite klompen dorpwaarts voor 'n praatje, voor familiebezoek, voor vrijage, — voor geoorloofde... en betrouwenswaardige uitspanning.

In vele bedrijven was 't al zoo.

De fabriek, die zooveel mogelijk haar gebouwen en machines moet laten reudeeren, heeft hier invloed geoeftend ten kwade, maar de Arbeidswet bracht met forschen zet het „weekend” in eere, — en zoo blijve het nu maar; desnoods op andere dagen dan maar harder en langer gewerkt!

Ook ik geloof, dat het zóó het beste is.

HEPP.

BOEKBESPREKING.

„Rembrandt-Album”. Bijbelsche platen voor de Christelijke Feestdagen, door Dr J. C. de Moor.

W. Kirchner, Amsterdam.

Voor Dr de Moor is het verband tusschen Calvinisme en kunst niet slechts een leuze, maar een werkelijkheid. Het is een deel van zijn levenstank dit te toonen. Op muzikaal en letterkundig gebied verdiende hij reeds zijn sporen.

Nu betreedt hij dat der schilderkunst.

Op gelukkige wijze verbindt hij aan etsen en schilderijen van Rembrandt zijn illustreerend woord.

Want dit is het eigenaardige van dit werk, dat de bewaker Rembrandt laat spreken en zelf toelicht. Zóó toelicht, dat ge kunstgenot smaakt en tevens gesticht wordt.

Dr de Moor voelt zelf een tekort bij dit album. Hij schrijft: „Een album als dit heeft bij de reproductie der schilderijen één groote schaduwzijde: het is, dat de kleuren buiten beschouwing blijven”.

Toch valt hier nog een ander tekort te constateeren... Ik vergeleek deze reproducties eens met die in het prachtwerk van Max Rosas: De Schilderkunst van 1400 tot 1800, uitgegeven bij de Uitgevers-Mij Elsevier in 1908.

Hoeveel beter zijn de laatste over het gemeen geslaagd! Dit ligt niet aan het papier, want dat is ook van dit Rembrandt-Album uitnemend.

De fout zal wel schuilen in de cliché's.

Als ik mij niet vergis, heeft men hier cliché's genomen, welke voor gewone periodieken ook dienst doen.

En dat vind ik jammer.

Wij hopen dat Dr de Moor ook de andere bijbelsche stukken van Rembrandt op gelijke wijze bewerken zal. En dat de platen dan beter zullen zijn.

„Schriftuurlijke Verbondsbeschouwing”, door R. van Mazyk.

J. P. Unger, Rotterdam 1922.

Spitsvondig wel.

Schriftuurlijk niet.

„Jesus' lijden, sterven en opstanding”. (In-eenvoeging der vier evangeliën) door H. J. van Kempen. Tweede Druk.

Oosterbaan en de Gointre. Goes.

De „problemen”, die zich hierbij voordoen, worden hierbij verzelf niet onder de oogen gezien.

Zoo'n werkje moet geschreven worden, alsof er geen problemen bestaan.

Voor de scholen is het zeer bruikbaar.

„Verbleekt onze banier?” Een woord ter ernstige overweging aan alle antirevolutionairen, door P. van Bijsterveld.

J. H. Kok, 1922, Kampen.

Na de Deputatenvergadering zou dit boekje zeker geschreven zijn.

Er staan rake dingen in.

Maar een ideaal als kerstening der openbare school is het onze niet, evenmin als het dit voor Groen van Prinsterer en Kuyper was.

„Den Vaderlant Getrouwe”. Politieke Rede, gehouden ter voorbereiding van de Kamer-verkiezing 1922, door Ds J. J. Knap Czn.

J. H. Kok, 1922, Kampen.

Deze brochure schaft degelijker lektuur.

Pittig, puntig, opwekkend.

Daar spreekt een sterk verantwoordelijkheidsgevoel uit. Weergave van een redevoering, bezit zij bijzondere levendigheid.

Prachtig propagandamateriaal.

„Kleine Bijbelgids”. Handleiding tot het verkrigen van bijbelkennis, door C. Lindeboom. Tweede, Herziene druk.

J. H. Kok, Kampen, 1922.

Dezen tweeden druk heeft dit boek dubbel verdiend. Wordt er tegenwoordig veel geklaagd over gebrek aan bijbelkennis, deze gids is er voor geschapen dit kwaad te verhelpen.

Kome dit werk op onze inrichtingen voor voortgezet onderwijs in eere.

Het bevat allerlei gegevens omtrent de Schrift en deze zijn met bewonderenswaardige beknoptheid en voorbeeldige accuratesse hier bijeengebracht.

Voor een derden druk zou ik den schrijver in overweging willen geven er een alfabetisch register aan toe te voegen en een lijstje met eigennamen en vreemde woorden, welke in onze Statenvertaling voorkomen, met hun hetskenis.

„Honigdruppelen uit den rotssteen Christus”. Korte vermaningen aan alle heilbegeerigen en bekommerden. Vertaald uit het Engelsch van Thomas Wilcock. Derde onveranderde druk.

J. H. Kok, Kampen, 1921.

Gezond mystiek.

„Was Jezus een Socialist?” Enige opmerkingen aan het adres van Karl Kautsky, door Ds B. A. Knoppers.

J. H. Kok, Kampen, 1921.

Slagvaardig.

„Iets over danaen”, door J. N. van Munster.

J. H. Kok, Kampen, 1921.

Als verhaal aangrijpend.

Als argumentatie laat het te wenschen over.

HEPP.

CORRESPONDENTIE.

Over het rythmisch zingen en de gezangenquestie ontving ik reektsreeks of door de Redactie brieven van J. L. F. te A., R. v. d. B. te A., A. J. te H., S. R. te R., H. M. te N. en A. N. E. te A. Ik zal nog even wachten of er nog meer komt, en dan in een artikel het voornaamste uit deze brieven, waarvoor mijn dank, opnemen en beantwoorden. Ze alle plaatsen is natuurlijk onmogelijk; daarmede zou een heel nummer van De Reformatie heengaan, en dat ware wel wat buiten verhouding en niet naar den wensch en in het belang der lezers.

de M.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Charles, J. W. Esselink te Schoonhoven en T. L. Ktoes te Workum.

Arum, J. v. Herksen te Twijzel en J. van Loo te Mijdracht.

Beroepen te:

Antwerpen, G. Kroijswijk te Oudega (Sm.). Laar (Graafschap Bentheim), S. Neerken, cand. te Amsterdam. Laren (N.H.), J. Wijminga te Dronrijp. Wormer, W. A. Wiersinga, cand. te Kampen. Dasselmonde, P. A. Zeilstra te Nieuwveen. T. Zandt, H. Fokkens te Boornbergum.

Aangenomen naar:

Hallum, F. W. Geerds te Scharnegoutum.

Bedankt voor:

Krabbendijke, J. Janssen te Ten Boer. Rozenburg, Joh. Kwak te Culemborg.

Afscheid van:

Vrouwepolder, F. W. J. Wolf. Tekst Matt. 28 : 20.

Intrede te:

Den Bommel, A. Ph. S. Schaafsma. Tekst Ps. 43 : 3. Ferwerd, A. J. Fanny. Tekst Ps. 122 : 6-9. Ylst, D. K. Wielenga. Tekst Dan. 9 : 17.

Kerkinstituering. Overwogen wordt te komen tot zelfstandige kerk der gemeentelieden te Ameide.

Combinatie. De classis Gorinchem benoemde een commissie tot onderzoek naar de mogelijkheid van combinatie der kerken van Giesse Oud- en Nieuwkerk en Boven Hardinxveld.

Geridderd. De J. D. v. d. Munnik werd benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Tenge, L. Baas te De Krim.

Intrede te:

Maassluis, J. de Bruyn. Tekst 2 Cor. 3 : 5-6.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Moercapele, W. den Hengst te Leiden.

NETERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Doornspijk, S. Ronner te Oene. Gumeren, G. J. Leenmans te Waarder. „Grevelduin-Cacelle”, J. Kraay te Gorinchem. Lexmona, J. J. Woldendorp te Hagstein. Oudelemmer, G. H. J. Bonke te Norg. Oudekerk a. d. Yael, J. H. Koster te Wouterswoude. Zevenbergen, P. de Bruyn te Aalsmeer.

Aangenomen naar:

Amsterdam, P. de Jong te Bunnbroek. W. A. Hoek te Laren (Gld.) Driebergen, J. Bavesloot te Rotterdam.

Bedankt voor:

Amsterdam, G. B. Westenburg te Beverwijk. Peijenoord, A. D. Meester te Vriezenveen. Montfoort, H. J. v. Schuppen te Groot-Amers. Nieuw-Statkanaal, G. Venema te Koudum. Oude Tonge, B. N. B. Bouthoorn te Wapenveld. Vollenhove, C. Verloop te Zoelmond. Warmoud, J. F. Roth te Sloten (Fr.) Wilnis, A. Meijers te Woubrugge.

Afscheid van:

Wilnis, P. J. Steenbeek. Tekst Jes. 21 : 10.

Intrede te:

Boxmeer, P. J. P. Palmboom. Tekst Zach. 4 : 6.

ADVERTENTIËN.

GANZEVOORT'S ORGELHANDEL
DIEZERSTRAAT 116 - ZWOLLE

Rullen
Verhuuren
Repareren

heeft steeds in voorraad
een groote keuze
ORGELS

Prijscouranten
gratis
op aanvraag